

Recensie bij:

“LEREN VOOR MORGEN”

Uitdagingen voor het onderwijs.

Anje Ros, Myriam Lieskamp. Henderijn Heldens.

1. Inleiding: Waarom schrijf ik deze recensie?

Joseph Kessels: “Het groeiperspectief nodigt uit tot levenslang leren”.

Dit groeiperspectief kunnen we niet uitbuiten door langer door te gaan op in de vijftiger jaren ingeslagen weg. Daarvan zie ik meer steeds voorbeelden!

De deficiëntie - aanpak heeft veel kinderen niet gelukkig gemaakt, er was geen aandacht voor een brede talent ontwikkeling. Mede daardoor zijn we in een neoliberale geïndividualiseerde (onderwijs) wereld terecht gekomen. Een wereld waarin rechten belangrijker lijken dan plichten, een wereld waarin het woord rentmeesterschap vervangen is door duurzaamheid. De vraag is echter of we het begrip duurzaamheid echt invulling kunnen geven. Daarvoor is immers nodig dat we een school hebben die echt midden in de samenleving staat en zover zijn we zeker nog niet. In de inleiding van dit zeer leesbare boek worden verschillende belangrijke maatschappelijke ontwikkelingen beschreven. Deze helpen de lezer bij de vraag: Hoe moeten we onze onderwijssysteem organiseren? Anders geformuleerd: Welke visie op het leren van de kinderen gaan we formuleren en hoe gaan we deze visie vertalen in een helder concept. In dit concept moet m.i. veel ruimte zijn voor de persoonlijke/sociale ontwikkeling van het kind omdat ik steeds meer kinderen (én leerkrachten) ontmoet die de school niet meer als veilige plek ervaren. Juist dit aspect wordt in de inleiding enigszins onderbelicht. Dit neemt niet weg dat de inleiding mij erg inspireerde om door te lezen. Door te lezen vanuit de focus:

Hoe gaan de schrijvers van dit boek met de titel “Leren voor morgen” deze titel verder invullen? Ik schrijf deze recensie omdat de schrijvers daar erg goed in zijn geslaagd en ik alle professionals in het onderwijs dit boek van harte gun! Het is een voorrecht om dit boek op de plank te hebben staan en het regelmatig met een vraag te bestoken. Dat heb ik gedaan en kreeg vaak een goed antwoord!!

2. Omgekeerd denken.

Als consulent kreeg ik regelmatig de volgende vraag van besturen voorgelegd:

“Hoe moeten wij als bestuur de resultaten van de kinderen op onze scholen verbeteren?”

Mijn antwoord was altijd een wedervraag: Weet u hoe de kinderen op de scholen leren en weet u hoe de leraren en directeuren zich ontwikkelen? Vaak kreeg ik geen antwoord. Na de inleiding kent het boek de volgende opbouw:

- Wat moeten de kinderen leren?
- Hoe leren de kinderen?
- De rol van de leraar.
- De organisatie van het onderwijs.

Alle hoofdstukken bevatten actuele en uitgebreide informatie, zijn wetenschappelijk goed onderbouwd en zeer helder en in begrijpelijk taal geschreven. Er is eigenlijk niets wat ik mis. Ik moest wel even zoeken naar de relatie tussen de inhouden en de praktijkvoorbeelden.

Uitgaande van het eerdergenoemde omgekeerd denken had ik hoofdstuk 3 voor hoofdstuk 2 geplaatst. Ik ben bijzonder gecharmeerd van de inhoud van hoofdstuk 3: “Hoe leren leerlingen” omdat deze vraag essentieel voor visieontwikkeling en voor het daarmee verbonden schoolconcept.

Ik vind het bovendien een prachtig hoofdstuk omdat ik in mijn praktijk, docent schoolleidersopleiding, nog veel leemtes op dit gebied ontmoet.

3. Wie zouden dit boek moeten lezen?

Ik houd niet zo van het woord moeten. Ik vind echter wel dat alle Pabo studenten, alle professionals in de scholen en alle studenten die een Post HBO of masteropleiding volgden

dit boek moeten lezen. Dit geldt vanzelfsprekend ook voor de docenten die lesgeven aan de genoemde professionals. Aparte aandacht wil ik vragen voor de bestuurders van onderwijsorganisaties: “Lees dit boek! uw core business is het verzorgen van goed onderwijs! Het boek bestuderen is echter niet voldoende, het dient een plek te krijgen in de schoolpraktijk. Tenslotte zou ik het prachtig vinden als alle eerdergenoemde doelgroepen met elkaar in heterogene groepen in dialoog zouden gaan over de betekenis van dit boek voor het onderwijs.

4. De why van dit boek.

Biesta: “Het gaat erom hoe kunnen we onze kinderen helpen om in verbinding met de omgevingswereld te staan”.

Onze samenleving vraagt meer dan ooit een school de echt in verbinding staat met de omgeving. Een directeur en een leraar dienen meer dan ooit de omgeving te kennen, met de omgeving in gesprek te gaan. De samenleving kan niet zomaar alles op de scholen droppen, de samenleving mag wel verwachten dat de school actief meewerkt aan de ontwikkeling van de samenleving. Een kritisch en coöperatieve houding van de professional is noodzakelijk en zal leiden tot een kritische en coöperatieve dialoog met de mensen rond de school. In deze dialoog zal het moeten gaan over de ontwikkeling van onze kinderen en professionals. Leren voor morgen is daarbij een fantastisch boek.

Jan Uitdehaag.

Docent schoolleidersopleiding Fontys/ Magistrum.